GAZETA KRAKOWSKA

Nro 48.

Z KRAKOWA DNIA 15 CZERWCA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 6 Czerwca.
Kommissyia Rządowa
Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Przy wzrastaiących rękodzielniach i wnoszącym się chowie owiec w kraiu, potrzeby handlu wymagaią zaprowadzenia takiego zakładu, któryby obok zgromadzenia zapasów wełny, wzbudził zaufanie nabywców, miał prawo zasłużyć na ufność zupełną właścicieli, podał im sposoby naykorzystnieyszego spieniężenia, a w trudnieyszych do sprzedaży okolicznościach był opatrzony w fundusze do czynienia na rachunek przywiezioney wełny stosownych zaliczeń.

Tym zamiarom odpowiedzieć tylko może obok zaprowadzonego w Warszawie na Swięty Jan targu, skład główny, do ktoregoby wełna z zupełnem bezpieczeństwem zwożoną, z niego naykorzystniey spieniężoną bydź mogła.

Do urządzenia tego składu Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi na mocy szczególnego upoważnienia od Xięcia Namiestnika Królewskiego iey udzielonego, wydaie następuiącą Instrukcyią:

I. Mieysce składu wełny i sposób iey przyymowania.

Artykuł 1. Skład iest w zabudowaniach Marywilu tak zwanym Pakhofie, a gdyby ten nie starczył, w Komorze Składowey.

Wełna przez cały rok na skład będzie przyymowana.

Opłata od składu iest, ieden złoty na kwartał, lub mnieyszy czasu przeciąg, ieśli przed kwartałem sprzedarz nastąpi, od cetnara. Dziesięć dni przed targiem Swięto Jańskim i w ciągu dni dziesięciu trwaiącego targu na wełnę opłata żadna od składu nie będzie pobierana.

Art. 2. Wełna ma bydź przywożona w wańtuchach dobrze zaszytych, w znaki czytelne opatrzonych.

Wełna przywieziona natychmiast będzie zważana na wadze Skarbowey. Ilość funtów na wańtuchu zostanie zapisaną. Następnie zostanie wciągniętą w xięgę główną składu wyrażaiącą:

Numer bieżący,

Dzień, miesiąc, rok, przywiezienia.

Mieysce, zkąd wełna pochodzi,

Nazwisko właściciela wełny,

Liczbę wańtuchów,

Znaki każdego,

Jak wiele waży każdy wańtuch brutto,

Ilość ogólna wełna,

Uwagi podług wzoru oddzielnie zatwierdzić się maiącego.

Art: 3. Zważona i zaciągnięta w xięgę główną wełna zostanie złożoną na składzie, właścicielowi zaś będzie wydane świadectwo w rubrykach Artykułem 2gim wyszczególnionych, na ilość złożoney wełny.

Swiadectwo to przez Dyrektora składu, przez trzymaiącego xiążki, i przez Dozorcę składu, będzie podpisane, i pieczęcią składu opatrzone.

Art: 4. Skład otwarty iest codziennie, święta wyiąwszy, latem od 8mey zrana do 12tey z południa, po południ od 3ciey do 6tey; zimą w godzinach takich, aby czynności bez palenia światła odbywać się mogły.

Opłata wagowego ustanawia się 10 groszy od cetnara.

Gdyby kupuiący chciał powtórnie zważyć kazać wełnę, opłata powtórna od wagi braną nie będzie.

Art: 5. Wolno iest składaiącemu otwierać wańtuchy, wełnę sprzedać, odstąpić i wszelki obrot handlowy iey dać, oraz wywieść takową ze składu każdego czasu.

Jeżeli wełna zostanie sprzedaną, odstąpioną, lub przez początkowego właściciela komu innemu do rozrządzenia oddaną, w takim razie nazwisko nabywcy, cessyonaryusza lub kommissanta ma bydź do xięgi główney podane, i na świadectwie wyrażonem w Artykule 3cim zapisane, gdyż tylko osobie w xiędze i świadectwie wyrażoney, wełna wydaną będzie. Zmiana właściciela przez Dyrektora trzymaiącego xiążki i Dozorcę składu na świadectwie będzie podpisana.

Art: 6. Wełna nie inaczey wydaną bydź może ze składu, iak za złożeniem oryginalnego świadectwa, wyrazonego w Artykule 3cim, które iako dowod do rachunków składowych będzie dołączone, i za pokwitowaniem na świadectwie przez właściciela lub od niego zlecenie maiącego, który w xiędze iest zapisanym.

II. O Czynnościach Składowych.

Art: 7. Czynności składowe są: iż

a) Wełna może bydź oddana tylko na skład.

b) Może bydź oddana Administracyi składowey w kommis do sprzedania.

c) Może bydź oddana do przebrania na gatunki.

Art: 8 Gdy iest oddana tylko na skład czynności Administracyyne kończą się na iey przyięciu, bezpiecznem złozeniu, i powróceniu na każde żądanie właściciela za złożeniem opłaty składowey wyrażoney w Artykule 1wszym.

Art: 9. Na czynności wyrażone pod *b. c.* Art: 7 właściciel daie zlecenie listownie i na piśmie Dyrekcyi, które pismo zachowuie się w Aktach Administracyi.

Art: 10. Oddaiąc Administracyi wełnę w kommis do sprzedania, wyrazi cenę, od którey niżey sprzedaną byź nie może.

Opłata kommisowa od przedarzy ustanawia się ieden od sta na dochód składu, którą ponosi właściciel wełny.

Art: 11. Wełnę oddaną do przebrania na gatunki, Administracyia składu przez biegłych przysięgłych, którzy przy niey będą ustanowieni, rozebrać, na gatunki wydzielić, podług oddziałów zrobionych, w wańtuchy zapakować, i przeważyć każe. Następnie ilość wełny

każdego gatunku, iaka się z rozebrania okaże, w xięgdze główney i na świadectwie wyrażonem w Artykule 3cim, właścicielowi, zapisze wyrażaiąc:

a) Gatunek wełny,

b) iednostayność iey w wańtuchach.

c) dobroć mycia.

Art: 12. Opłata od gatunkowania ustanawia się $1\frac{1}{2}$ procentu od wartości wełny, podług taxy, którą Administracyia składu oznaczy. Wolno Administracyi żądać powiększenia opłaty do dwóch od sta, lub w cale nie przyiąć gatunkowania, gdyby wełna zbyt niedbale myta, z piaskiem, gnoiem, lub innemi nieczystościami była pomieszana, dla których rozgatunkowanie iey byłoby trudnem, lub niepodobnem do uskutecznienia.

Art: 13. Jeżeli poźniey urządzenie nastąpi na przyymowanie także wełny do prania, warunki w tym względzie oddzielnie ogłoszone zostaną.

III. *O zaliczeniu pieniędzy na wełnę.*

Art: 14 Na wełnę oddaną do składu mogą bydź właścicielowi zaliczane pieniądze aż do $\frac{1}{3}$ wartości.

Art: 15. W takim razie wartość wełny oznaczą Taxatorowie przysięgli przez Kommissyią Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi zatwierdzeni.

Dwóch Taxatorów i Dyrektor składu taxę maią podpisać na świadectwie wyrażanem w Artykule 3cim. Taxa ta oraz w xięgdze główney będzie zapisana.

Art: 16. Gdyby się Taxatorowie różnili w zdaniu, Dyrektor rożność tę roztrzyga, taxy iednak podnieść nie może.

Art: 17. Opłata dla Taxatorów ustanawia się pół procentu od zaciągnionych pieniędzy, która pomiędzy nich równemi częściami od każdey uiszczoney taxy przy zwrocie pożyczoney summy, lub przy przedaży wełny będzie wydzielona. — Opłatę ponosi zaciągaiący pieniądze.

Art: 18. Zaliczenie $\frac{1}{3}$ wartości nastąpić może na przeciąg nie dłużey iak miesięcy sześć, z procentem po $\frac{1}{2}$ od sta na miesiąc nie inaczey iednak, iak na wełnę rozgatunkowaną na składzie, lub iuż z przyzwoitem rozgatunkowaniem przywiezioną, co Taxatorowie z Dyrektorem winni są poświadczyć.

Art: 19. W opłacie procentu od wziętych pieniędzy, każdy zaczęty nowy miesiąc liczy się za cały miesiąc; miesiąc iest dni trzydzieści.

Art: 20 Po oznaczeniu ilości udzielić się mogącey z pożyczki, Dyrektor z zachowaniem przepisu Artykułu 27 wyda Assygnacyią na ręce właściciela wełny, który z Assygnacyią i świadectwem wyrażonym w Artykule 3cim uda się do Kassy, tamże pieniądze odbierze, z odebranych na Assygnacyi zakwituie, Kassyer zaś zapisze na świadectwie dzień, miesiąc, rok, kiedy pieniądze zaliczono, iaka summa i na iaki przeciąg czasu.

Każda Assygnacyia przed wręczeniem iey właścicielowi ma bydź zaciągniona do xięgi składowey. Zaciągnięcie to poświadczą na Assygnacyi trzymaiący xiążki i Dozorca składu.

Od tego czasu skład nie wyda wełny iak za pokwitowaniem Kassyera wyrażonem na świadectwie, że pieniądze pożyczone całkowicie są zapłacone. Pokwitowanie osobiście przez Kassyera w przytomności Dyrektora ma nastąpić. Przy wydawaniu wełny ze składu w xięgdze główney zapisano będzie, że pożyczka iest zaspokoiona, z dołączeniem na

dowód świadectwa oryginalnego.

Gdyby wełna nadal pozostała w składzie nowe świadectwo będzie wydane.

Art: 21. Po wyyściu terminu, na który pożyczka została udzielona, ieżeli takowa Kassie powroconą nie iest, wełna ze składu na koszt i risico właściciela, przez publiczną licytacyią staraniem Administracyi składu będzie sprzedaną, w dni siedm od wyiścia terminu za iednem ogłoszeniem licytacyi przez Gazetę. — Nasamprzód pożyczka Kassie z procentem będzie powrócona, reszta pieniędzy, po potrąceniu kosztów przez Administracyią ustanowionych właścicielowi powrócona, a gdyby się nie zgłaszał do Kassy na iego imie będzie złożona.

Art: 22. Jeżeli iednak z ważnych i zabezpieczaiących powodów Administracyia uzna, iż właścicielowi po wyyściu terminu ieszcze na cztery miesiące dłużey zwrot pożyczki poczekany bydź może, w takim razie sprzedaż przez licytacyią, wyrażona w Artykule 21, nie ma mieysca, iak dopiero gdyby po wyiściu dozwolonych mu czterech miesięcy pożyczki nie uspokoił.

Art: 23. Administracyia składu czuwa pod odpowiedzialnością nad ściąganiem w terminie pożyczonych pieniędzy.

IV. O Urządzeniu Administracyi Składu.

Artyk: 24. Administracyia iest pod bezpośredniem zarządzeniem Radcy Stanu Prezydenta Municypalności i Policyi Miasta Stołecznego Warszawy, który przełożenia i rapporta czyni do Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi. Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi oddzielnie przepisze skład, kaucyie i etat płacy dla Administracyi.

Opłata od składu, kommissu, gatunkowania, wagowe, i procent od pieniędzy pożyczonych na wełnę, stanowią fundusz na opędzenie kosztów Administracyi.

Art: 25. Administracyia podaie co miesiąc rapport o stanie składu, i obrotu czynności, Radcy Senatu Prezydentowi który z nich rappora ogólne kwartalne Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi przedstawia.

Art: 26 Każda assygnacyia Dyrektora na pożyczkę pieniędzy na wełnę ma bydź wizowana przez Radcę Stanu Prezydenta pod nieważnością.

Art: 27 Radca Stanu Prezydent lub zastępca iego co miesiąc rewizyie czynności składu xiąg i kassy, i o takowych Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi ma donosić.

Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i na wniosek Radcy Stanu Prezydenta Municypalności wydawać będzie assygnacyie do funduszu na cel niniejszy wyznaczonego.

Art: 28 Administracyia corok składa rachunek przychohow i wydatków pieniędzy, przy którym usprawiedliwi się oraz z ilości wełny odebraney na skład, do sprzedarzy, w kommis lub do gatunkowania, ilości wydanych ze składu i pozostałych.

Art: 29 Wypadek roczny iey działań za przeyrzeniem i zatwierdzeniem Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi przez pisma publiczne z końcem roku każdego w treści ogólney będzie ogłaszany — w Warszawie d. 13 Maia 1823 r.

Minister Prezyduiący:
T. *Mostowski.*
Sekretarz Jeneralny
Aug: *Karski.*

Z Paryża d. 30 Maia.

Przez dalsze doniesienia z Madrytu dowiaduiemy się co wniyście woysk naszych do stolicy Hiszpańskiey poprzedzało i iak było przygotowane. Dowodzący w Madrycie Jenerał Abisbal proponował przed kilku dniami pierwey Xięciu Angouleme, iż dla zapobieżenia zaburzeniom, chce aż do wniyścia woyska Francuzkiego trzymać miasto swoim osadzone. Bessieres, chociaż musiał wiedzieć od dywizyi Oberta, z ktorą zostawał w wziązku, iż woyska nasze przed 24 b. m. staną przed bramami Madrytu, chciał iednak one uprzedzić i wcześniey wniyść do Madrytu. W tym celu postąpił z swoim korpusem, złożonym z przywiązanych do Krola Hiszpanów, d. 20 ieszcze pod to miasto, stanął przed bramą Alcala i odważył się nawet za wysłanym przodem oddziałem wkroczyć do samego miasta. Zrobiło się zaraz wielkie w mieście poruszenie. Konstytucyyny Jenerał Zajas, ktory po wyruszeniu Abisbala dowodził pozostałem w mieście konstytucyynem woyskiem, okazał mu zawartą z Xciem Angouleme umowę, ale mimo tego obstawał Bessieres przy osadzenia miasta, ktoremu część mieszkańcow okazała się przychylną. Przyszło zatem do bitwy: iazda Zajasa uderzyła żywo na woysko Bessieres i zabrała do 100 jeńcow; zabitych i ranionych mało naliczono; ale z mieszkańców, którzy Bessieres wspierali, padło 40 ofiarą nierązsądnego iego postępku. Jak tylko Xże Angouleme dowiedział się o tem zdarzeniu, posłał zaraz Pułkownika od głównego sztabu, de la Chasse-Verigny, do Madrytu dla zapobieżenia dalszemu nieszczęściu. Woyska konstytucyyne nie mogły iednak iak d. 22 wieczorem ustąpić, poczem nazaiutrz rano przednia nasza straż osadziła miąsto. Tegóż rano weszła tam ieszcze brygada dywizyi Oberta i zamiast dotychczasowych konstytucyynych zaprowadzone zostały przez tymczasowy Rząd nowe władze. Xiąże Angouleme (iak się w przeszłey gazecie doniosło) wszedł z resztą woyska d. 24 do Madrytu. – Ostatnie telegraficzne doniesienie zawiera: że Madryt cieszy się naywiększą spokoynością, i że aż do obięcia rządów przez Króla Ferdynanda ustanowiona została Reiencyia, na którey czele iako prezes znayduie się Xże Jnfantado, a członkami są: Xże Montemar, Baron Eroles, Biskup w Osma i P. Calderon.

Od czwartego korpusu pod Xięciem Conegliano (Marszałkiem Moncey) nadeszło pod d. 25 Maia następuiące urzędowe doniesienie do Ministra woiennego:

Dowiaduię się od Jenerała Donadieu z Manreza pod d. 22 i 23 b. m. że on iak tylko dowiedział się o pochodzie nieprzyiaciela, który z Moje udał się do Casteltersol, posłał Jenerałowi Latour-Dupin rozkaz, aby z 18tym liniiowym pułkiem wyruszył z Caldes i iak bądź iest nieprzyiaciel liczny uderzył na niego. Latour-Dupin nie mógł woysk nieprzyiacielskich aż dopiero pod Casteltersol dognać, i rozpoczął się zaraz potężny ogień z ręczney broni, w którym nieprzyiaciel utracił 100 ludzi, my zaś iednego tylko żołnierza. Woysko nieprzyiacielskie, składaiące się z pułku Kanaryyskiego i 1200 milicyi, cofało się przez góry ku Barcelonie. — Jenerał Donadieu sądzi, że sam Mina stoi z około 3000 woyska pod wsią Suria między Manreza i Cardona, i zamyśla go okrążyć i zamknąć: tym końcem chce w nocy z d. 23 na 24ty z tyluż woyskami trzema kolumnami ruszyć.

— Attak, który dywizyie Milansa i Lobery, w liczbie przeszło 4000 ludzi, d. 24 zrana na oddział 5tey naszey dywizyi osadzaiącey Mataro, przypuściły, drogo ich kosztował. Podzieliły one się na dwie kolómny, z których iedna postępowała drogą od Barcelony, a druga przez góry ku Mataro. Pierwsza odparła nasze straże i przybyła aż do pierwszych domów przedmieścia; lecz tu wystarczyła do wstrzymania iey kompaniia woltyżerów od 6go pułku lekkiey piechoty. Do tey kompanii przybrał ieszcze Jenerał Vence ośmnasty pułk na konnych strzelców, postąpił naprzód drodze do Barcelony i połamał zupełnie szyki nieprzyiaciela. Co do drugiey nieprzyiacielskiey kolómny takiegoż w swoim attaku doznała losu od bataliionu 7go naszego pułku i 4 kompaniy 26go. Nieprzyiaciel rzucał broń i tabory i uciekał na wszystkie strony. Znaleziono potem na poboiowisku 500 karabinów, tyleż ładownic i kaszkietów, tudzież mnostwo pałaszów i pik, 150 ludzi postawił nieprzyiaciel za poboiowiskiem. Jedna chorągiew i 500 jeńców, pomiędzy któremi 4 officerów, dostało się w nasze ręce.

Monitor pod d. 26 b. m. umieścił następuiący manifest Króla Hiszpańskiego do narodu: (*)

Hiszpanie! Gdy N a p o l e o n po zmuszeniu Europy do poddania się i milczenia, nie zostawił wam iak tylko okropny wybór między zniszczeniem i hańbą, puściliście się bez wahania na wysoką górę sławy, która się oczom waszem ukazała i zapewniliście waszą niepodległość. Tak strasznego dla narodów przykładu nie powinni byli ponawiać ci, którzy nazywaią się przy wrócicielami porządku w Europie, bez zadrżenia nad iego skutkami. Szlachetny i walecny lud, który pierwszy otworzył drogę do tryumfów nad Attilą Francuzkim, zasługiwał prawdziwie na większą wdzięczność Monarchów; ale niestety nie chcą tego znać! Po piętnastu latach musi Hiszpaniia powtornie doznać cierpień! Nie wydaież się to, iak gdyby mściwy duch Bonapartego podżegał w nieroztropnych naszych nieprzyiaciołach dumę, dla zaślepienia ich względem przepaści, w którą ich poprzedził? — Czcze i nieuczciwe pozory żądzy powszechnego panowania powinnyż ieszcze służyć Rządowi Francuzkiemu do bezwstydnego naiechania Hiszpanii! iak na przykład: przywrócenie konstytucyynego systematu w Hiszpanii nazwanie buntem woyskowem, moie onego przyięcie wymuszonem, a przywiązanie do niego więzieniem, Stany zaś i Rząd, które na moie i narodu zaufanie zasługuią fakcyią. Takie są powody do zerwania pokoiu na lądzie, do wtargnienia do Hiszpanii i ściągnienia ieszcze raz na ten nieszczęśliwy kray pożogi i krwi rozlewu! Ale kogoż chcą oszukać? Europę, której rozum i słuszność iuż zawyrokowały? Hiszpaniią, któraby ich wyśmiała, gdyby obrzydłe ich postępowanie nie wzbudzało w niey gniewu? Wam Hiszpanom niepotrzebuię, przypominać waszego odrodzenia; wy wiecie, równie iak świat, iż gdy ma-

(*) *Monitor udzielił powyższy manifest z uwagą: iż dla tego umieszcza go, że sądzi go bydź autentycznym; i że równie iak wypowiedzenie woyny przez Francyią należy do dzieiów rewolucyi Hiszpańskiey; szczególniey zaś dla tego, iż ze wszystkich znanych okoliczności naylepiey czytanie tego pisma przekona o niesłychanym przymusie i uwięzieniu nieszczęśliwego Króla Hiszpańskiego.*

ley cząstce poszczęściło się na iednym końcu połwyspu wykrzyknąć wolność, tę na obu końcach xiężyca dobrowolnie powtórzył narod i konstytucyią zaprzysiągł. Tu nie da się nic przywieść, iak własny was przykład, który okazaliscie przed 15stu laty, chwytaiąc iednozgodnie oręż dla oswobodzenia waszego Króla. Nad ziawieniami takiemi zadziwia się wyobraźnia, a zdrada i podstęp z przestrachem przed niemi uciekaią. Ustawy, które na ówczas wedle nayuroczystszego waszego żądania zaprzysiągłem, i pod ktorych opieką uratowaliście móy tron i naszą niepodległość, były od tych Mocarstw pochwalone i uznane, które teraz zdaią się zapominać chwalebnego ich poczęcia. Woysko nie nadało ich narodowi, ale woysko i naród przyięły ie od swoich Reprezentantów i zaprzysięgły ie wolno i z wdzięcznością. Niestety sześć lat było ich uskutecznienie wstrzymane! chociaż dla zburzoney oyczyzny były godłem pokoiu i otwierały widok nie mięszanego osobistemi namiętnościami pomiędzy nami połączenia. Rozumni Hiszpanie odwoływali się i musieli do tych ustaw, i nawet uchybienia z mey strony, iako skutek długiey nieobecności i niewoli, nie mogły sprawiedliwości i uroczystey przysięgi, ktora te ustawy uświęcała, zniszczyć. Przy tem mniemaniu obstaię nieodmiennie i nie nadwerężę mego honoru, ażebym przez mowy, któremi nieprzyiaciele swoie czyny okrasić usiłuią, zezwolił nawet na ich roztrząsanie. Ale ani pochwalona przez nich konstytucyia, ani moia wolność nie są prawdziwemi przyczynami niesłuszney woyny, którą przeciw nam przedsięwzięli, ni też wewnętrzne nasze kłótnie; dali bowiem iasno swóy zamiar poznać, iż chcą zniszczyć wasze dobre mienie, wasze szczęście, przykuć Hiszpaniią do tryumfalnego swey dumy wozu i panowania; słowem państwo nasze ma bydź prowincyią ich państwa, żyć i oddychać tylko mamy podług nich i dla nich.

Był czas, w którym Rządy okazywały sobie wzaiemny szacunek; na ówczas skargi i użalenia poprzedzały zerwanie pokoiu; był czas, w którym umowy sumiennie były dochowane; nikt nie był na ówczas tyle bezwstydnym, ażeby naysłabszemu nawet kraiowi przepisywał, co ma wewnątrz kraiu swoiego zrobić lub czego nie ma się dopuszczać. Teraz potężai Monarchowie pogardzaią ludzkiemi sprawami; chcą Rządy wedle upodobania swego widzieć utworzone; zdanie ich ma bydź wyrocznią, a wola prawem. Lecz niesłychaney dotąd w prawie narodów mowy, trudniey ieszcze poiąć, gdy iest przeciw Hiszpanii wymierzoną. Jakże Gabinety wystawić sobie mogły, aby naród 12 mill. dusz liczący, na końcu Europy będący na około morzami otoczony i Pireneiami od lądowey granicy zasłoniony od razu mógł czucie swey siły utracić? Oparłszy się kolossalney potędze Bonapartego, miałżeby tak prędko wyrodzić się, iżby utracił dumę, która go przed wszystkiemi narodami odznaczała, i potrafił teraz zginać kolana? mógłżeby dla uniknienia niebezpieczeństw, które mu wystawiaią, dobro naywyższe, które z trudnością nabył, to iest wolność, zamienić na rózgę niewoli.?

Wszystkie korzyści, które dobrze ułożona konstytucyia nadaie człowiekowi, posiada obywatel Hiszpański; zależy tylko od ustaw, nietykalny w sposobie swoiego myślenia, swey osoby i maiątku, przykłada się tylko do publicznych opłat w kwocie przez reprezentantów oznaczoney, do którey podziału lub użycia albo sam, albo przez osoby, którem ufa, należy; widzi otworzoną drogę swey czynności, usiłowaniom, umieiętnościom, sławie i szczęściu; słowem na całey powierzchni ziemi nie widzi człowieka, któryby go w społeczney godności przewyższył. Takim iest Hiszpan i takim podług ustaw bydź powinien. O wy, krórzy może lękacie się walki, do którey wyzwała was obca niesprawiedliwość, przenieście się na chwilę do przyszłości, wystawcie sobie będąc w mocy waszych nieprzyiaciół, tyraniią ich naczelników, szyderstwo podwładnych, ucisk celników, otoczenie szpiegami i donosicielami, podeyrzliwość, pozbawienie osobistego bezpieczeństwa, wszelkiego znaczenia tak

w politycznym, iako i obywatelskim względzie, pogardę od możnych, a wyśmianie od podłych — oto iest do pozazdroszczenia los, który was czeka! — i na owczas poznacie, iż łatwiey iest walczyć za wolność, niżeli znosić pogardę uciemiężców.

Co do mnie, postawiony przez Opatrzność na czele bohaterskiego narodu, któremu wszytkom winien, czem iestem, poprzysięgam działać wedle świętych moich obowiązków. Postanowiłem, Hiszpanie, dzielić z wami los, i nie mogę i nie wniydę w żadne inne układy, (chociaż d tąd żadnych moiemu Rządowi nie uczyniono) iak tylko zzgodnemi z konstytucyią państwa moiego. Monarchowie Europy, którzy spiknelii się na zgubę Hiszpanii, nie potrafią pozorem mey wolności świata i mnie odurzyć. Podstęp Napoleona tkwi ieszcze u mnie w żywey pamięci; nazywał się moim opiekunem, przyiacielem, i sprzymierzeńcem, zwabił mnie do siebie i przy ucałowaniach wydarł mi koronę. Nie sąz to ci sami Monarchowie, którzy długo uznawali moiego tyrana i iego przywłaszczenie umacniali? Czyliż poźniey dla uwolnienia mnie oręż przeciw niemu podnieśli? bynaymniey, własne bezpieczeństwo zniewoliło ich do tego. — Mówią o mey wolności! Mniemaiąż o takiey, iaka czci godnemu moiemu stryiowi, Królowi Neapolitańskiemu, nadali który niebył mocen dopełnić żadnego z przyrzeczeń, które przed wyi zdem do Laybach dał swoim poddanym? I ściągnąwszy lub wsparłszy wszelkiego rodzaiu zemstę, prześladowanie i cierpienia na nieszczęśliwy naród, nie zwaliliż ich potem na Rząd tego Monarchy. Nie, Hiszpanie, nie, od tey chwili w oczach Nieba i ziemi odrzucam tę obronę i tę opiekę, które krzywdzą moy honor i mnie poniżaią. Przez was stałem się Królem, przez was tylko i z wami nim bydź pragnę. W pokoiu i woynie, w spokoyności i zaburzeniach znaydowałem was zawsze statecznych i wiernych: wolność moia i szczęście bezpiecznieyszemi pomiędzy wami będą, niż w pośród nieprzyiacielskich bagnetów, i wolę raczey szanować ustawę, którą zaprzysięgliśmy wszyscy, niżeli stać się narzędziem ich uwidzeń i samowolney polityki. Połączcie się więc szczerze zemną, iak ia od tey chwili łączę się z wami, zapomniymy nawzaiem o naszych podeyrzeniach, niedowierzeniach lub waśniach. Są to nieszczęścia, które prawie zawsze wpływaią na obrady i działania Rządu, a ustępować powinny wyższemu interessowi, to iest obronie powszechney. Brońmy i utrzymumy mocno konstytucyią naszą, ponieważ iest kardynalnym naszem prawem, i ponieważ przez iey nadwerężenie naruszone byłyby razem święte nietykalne prawa naszy niepodległości. Jeżeli ma błędy, nie należy do Monarchów Europeyskich ich poprawa, zwłaszcza gdy używaią obelg, gróźb i gwałtu. Do nas samych należy wydoskonalenie tego dzieła, i uczyniemy to, skoro uznamy tego potrzębę i dogodną porę. Teraz bądźmy z całego serca Hiszpanami: wola nasza niechay będzie iedną a oyczyzna i wolność, nie wątpmy, będą uratowanemi. Nadzieie, które nieprzyiaciele nasi na niesprawiedliwości zasadzaią, będą zniszczone. Polegaią oni na naszey słabości i naszych kłótniach; polegaią nakoniec, że nie mamy z nikąd pomocy. Wystawieniami zupełney naszey nicości i temi samemi wodzami i żołnierzami, którzy dawniey byli ślepemi narzędziami tego, przed którym drżała Europa, usiłuią was ustraszyć. L cz wy, wy iesteście także dawnemi Hiszpanami. Możeż kto o bohaterskiey waszey odwadze powątpiwać? Nie, Hiszpanie! do broni! wymaga tego honor i narodowość, a bezpieczeństwo nakazuie! Niechay przybędą zapanuętali, wszakże pola, urwiska, doliny, studnie a nawet domy zapełnione ieszcze są kościami i zbroczone krwią ich poprzedników. Niechay przybędą dla doznania podobnego losu, a ponieważ ludzkość i sprawiedliwość obcemi są ich sercom, niechay przynaymniey ich wytępienie posłuży im za naukę. Wy zaś przez wasze wysokie poświęcenie się, przez waszą szlachetną wytrwałość zapewnicie narodowi polityczną wolność, mnie powagę korony, a wszystkim niepodległość — Dan w pałacu Alcazar w Sewilli d. 30 Kwietnia 1823.

N.B. Z wysokiego rozkazu na nowo przedrukowane i dochód z tego nakładu po odtrąceniu kosztów, ma bydź deputacyi prowincyionalney oddany, dla użycia go na ubranie żołnierzy.

DODATEK DO № 48. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 15 CZERWCA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Perpignanu d. 18 Maia.

Czwarty nasz korpus nie stoczył ieszcze żadney formalney potyczki. — Oblężone w Figueras konstytucyyne woyska ciągle wcz ray rano z dział i ręczney broni strzelały. Zresztą nie jest to twierdza ściśle opasania, ponieważ jey osada kiedy chce wychodzi i powraca.

Wszyscy cudzoziemcy i podeyrzane osoby wywiezionemi są z Barcelony do Maiorki; mieszkańcy są uzbroionemi i wielki ruch w mieście panuie. Obcy legijon znayduie się w Mataro.

Były Królewskie cła w Junquern i innych mieyscach na granicy są przywrócone.

— D. 20 —

Podług nadeszłych dziś doniesień korpus woyska konstytucyynego łącznie z osadą Lerido uderzył i rozbił korpus woyska wiary pod Mirallesem. Uszli żołnierze przybyli do Cerdagne, a naczelnik ich poległ. — Potyczka pod Moja między naszem i konstucyynem woyskiem pod Milans była nader żywa i noc przerwała ią tylko. Pod Vich stoczyły także woyska nasze żwawą potyczkę, o którey oczekuiemy dalszey wiadomości.

Z Baiony d. 20 Maia.

Przybyły d. 14 b. m. szypko płynący okręt z Koruny do St. Sebastian przywiózł wiadomość, że przybył tam Angielski Jenerał Robert Wilson z głównym swoim sztabem i nieco woyska. Oczekiwano tam innych ieszcze korpusów. Niezadługo znayduiący się w St. Sebastian zbiegli Francuzi, w liczbie około 120 odpłyneli na tymże okręcie do Koruny. Przybycie Wilsona obchodzono w St. Sebastian rzucaniem bomb do oblegaiącego woyska.

Podług doniesień z Saragossy panował w tem mieście ciągle nieład. 600 Francuzów składaiących osadę twierdzy nie mogli wstrzymać pospólstwa, które z wielkim krzykiem żąda głów hersztów rewolucyi; nastąpiło nawet wiele zaboysw. Jenerał Molitor posłał tam 3000 ludzi z swey dywizyi dla utrzymania porządku.

P. Sicard, były intendent woyska, poiechał ztąd spieszno do główney kwatery, co daie powód do różnych domysłów.

Słychać, iż Abisbal wybrał w Madrycie 8 mill. piastrów, złupił wszystkich maiętnych i oprócz tego nałożył na każdą korporacyią po 5000 piastrów kontrybucyi. — Karol Odonel Wódz woyska

wiary i brat Abisbala, miał tu przed rokiem ieszcze do kogoś powiedzieć, że Abisbal wcześniey lub później odstąpi konstytucyi. — Z Madrytu nadeyść tu miała wiadomość, że Castel de Los-Reos uwięził Abisbala, i że ma bydź do Sewilli poprowadzony.

Słychać, iż konstytucyioniści usiłowali podeyść St. Andre. — Jenerała Longa miały woyska wiary opuścić i przeyść do konstytucyionistów.

Uważaią tu, iż woysko nasze licznieysze bydź powinno dla osadzenia zaiętego kraiu, ponieważ nie wiele polegać można na woysku wiary. Im bardziey woysko nasze zbliża się do Madrytu, tem więcey starać się musi zapewnić sobie związki z granicą. Woyska wiary w Biskai w przykrem znaydują się położeniu, i Quesada udać się musiał do główney kwatery o pomoc. W Bilbao znayduie się tylko 400 ludzi z korpusu Quesady, a zatem cała rozległość od St. Sebastian do St. Andre zostanie w krótce od woyska wiary oczyszczoną, ieżeli go Francuzi nie wesprą.

Mówią o maiącym w krótce tu nastąpić przechodzie nowego woyska, które iedni do 50,000 z rekrutów, drudzy z zakładów, a trzeci nakoniec z obcego woyska podaią.

— Dnia 21. —

Podług zeznania gońca, który d. 18 b. m. Madryt opuścił, manifest Króla Hiszpańskiego rozesłany iest wszędzie w znaczney liczbie exemplarzy i rozdany.

Officerowie i żołnierze korpusu Abisbala nie zdaią się bydź skłonnemi do odstąpienia systematu konstytucyynego.

Przybycie Jenerała Wilson, który zebrać miał dosyć znaczną liczbę ludzi, pobicie Longasa i zniesienie oblężenia Santony, wszystko to wpływa na położenie woyska wiary, które składa prawe skrydło woyska naszego. We wszystkich dotąd zaszłych potyczkach woyska konstytucyyne naywięcey uderzaią na woyska wiary.

Osada Leridy, od którey twierdzy odstąpiły woyska wiary, opanowała na odwrót port Laredo. — Osada Pampeluny zrobiła także wycieczkę na woyska wiary, którey wypadek nie iest ieszcze wiadomy.

Z Sewilli d. 3 Maia.

Dotąd nie zdaie się Rząd żadnych czynić przygotowań do opuszczenia Sewilli.

Rząd ogłosił uchwałę Stanów względem urządzenia liniiowych i lekkich bataliionów piechoty. Oznaymił niemniey długi rapport o działaniach Ballasterosa, w którym, za przyczynę swoiego stępu podaie, iż nie miał dostateczney siły do oparcia się woysku Francuzkiemu.

Gazety nasze doniosły o wniyściu woysk Francuzkich do Burgos z naganą władz konstytucyynych, że tak prędko mieysca swoie opuściły.

D. 27 Kwietnia prefekt tuteyszy z rozkazu Rządu odczytał zgromadzonem woyskom na placu konstytucyynym wypowiedzenie woyny Francyi.

Przed kilku dniami officerowie milicyi Madryckiey złożyli municypalności podziękowanie za dobre w Sewilli przyięcie.

W Gibraltarze utworzona została Apostolska junta, składaiąca się z Arcybiskupa Malagi, byłego Jenerała Palamo,

&c. W prowincyi Maladze panuie w prawdzie ieszcze spokoyność, ale zanosi się na zaburzenie. — W Oviedo uwięziono kilkanaście osob i do Koruny wywieziono, ponieważ utrzymywały związki z Francuzami.

Z Londynu d. 27 Maia.

Papiery stoią znowu dziś wyżey, ponieważ nienadeszły dalsze z Francyi doniesienia. Obce poduiosły się także cokolwiek, a mianowicie Hiszpańskie blisko o ieden od sta.

Wczoray miał P. Canning posłuchanie u J. K. Mci

Gazeta Goniec dodała do wyimków z manifestu Króla Hiszpańskiego następuiącą uwagę: Przywięzuiąc iakoweś znaczenie do tych wyrazów, powinna Francyia zastanowić się, iż przedsięwzięcie icy wymaga więcey czasu, woyska i pieniędzy, niżeli z początku sądziła. Tak bliskiemi iesteśmy czasu, którym Hiszpaniia okazać musi, czego chce lub co uczynić może, iż nie chcemy zgadywać zdarzeń, które nastąpić mogą.

Jutro obchodzona tu będzie z wielką okazałością rocznica urodzin nieśmiertelnego Pitta.

W St. Margaretha Hill (w Londynie) odkryto cmentarz, w którym znaleziono szkielety nadzwyczayney wielkości.

Jenerał Robert Wilson, Pułkownik Light i Kapitan Erskine przybyli z kilku Niemieckiemi i Francuzkiemi officerami d. 1 b. m. do Vigo w Galicyi, przyłączyli się do konstytucyynego Hiszpańskiego woyska, i konstytucyynemu Królowi, iego Rządowi i narodowi Hiszpański mu poprzysięgli wierność. Przyiętemi zostali radosnemi okrzykami i wystrzałami z dział. Wilson poiechał d. 10 do Koruny, ztamtąd uda się do Lugo.

Z Francyi piszą, iż Xże Angouleme iak tylko doydzie do Madrytu, wyda odezwę, w którey obiawi plan, wedle którego Francyia myśli postępować. Mianowany bydź ma tymczasowy Rząd w imieniu Króla Ferdynanda VII, do którego lądowe Mocarstwa wyślą posłów swoich: Angliia ma także bydź zapytaną, czyli przyśle posła swoiego lub chce bydź przyczyną, aby Ferdynand i iego rodzina zostawali w więzieniu. Jak tylko tymczasowy Rząd zaprowadzony zostanie, opuszczą woyska Francuzkie Hiszpaniią. Gazeta Goniec dodaie do tego podania uwagę: " Smiać się tylko musiemy z łatwowierności temu wszystkiemu. „

D. 4 Maia przywieziono na okręcie z Walencyi do Kadyxu 400 jeńców z korpusu Ulmana w nędznym nader stanie. Kilku dniami pierwey przyprowadzono do Algieras dwa zabrane kupieckie okręty Francuzkie.

Podług listów z Lizbony pod d 17 b. m. zwołane d. 15 nadzwyczayne Stany trudnią się nowem podziałem Europeyskiey Portugalii, która ma bydź wraz z wyspami Azorskiemi i Madeirą na 12 prowincyy podzieloną.

Nietylko gazety *Times* i *Morning-Chronicle*, ale i *Britiss-Press* są we Francyi zakazane.

Grecki okręt, który do Ankony zawiózł nieużyteczne działa, w powrocie do Spezzia zabrał pod Dulcigno kupiecki Turecki okręt z towarami, których wartość wynosiła do 90,000 Zr. Wzięte za ich sprzedarz pieniądze podzielone zaraz zostały pomiędzy maytków Greckich.

Z Haburga d. 2 Czerwca.

Wszoray około godziny 11 przed południem przybyła tu Hrabina Schoonen (Następczyna tronu Szwedzkiego) z swoim orszakiem, a dziś o godzinie 6 z rana udała się do Lubeki, gdzie dziś ieszcze nastąpi uroczyste iey oddanie Admirałowi Szwedzkiemu Hr. Cederström. Wczoray w wieczór przybyła tu także Królowa Szwedzka, która iutro uda się w dalszą drogę do Sztokólmu, dla znaydowania się przy zaślubieniu syna swoiego.

Dnia 9 i 10 Czerwca 1823 r.
Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
— *Pszenicy*	18 —	17 15	17 15	16 —
— *Zyat*	17 —	16 15	16 —	15 —
— *Jęczmienia*	12 —	11 15	10 —	— —
— *Owsa*	8 —	7 15	— —	— —
— *Jagieł*	32 —	30 —	— —	— —
— *Grochu*	20 —	19 —	18 —	— —
— *Rzepaku*	26 —	25 —	24 —	— —

Teatr Narodowy.

Dziś w Niedzielę d. 15 dana będzie wielka Opera w 3 aktach: *Axur, Król Ormus.*

We Czwartek zaś d. 19 Czerwca, daną będzie nowa historyczna Drama w 3 aktach, pod nazwiskiem: *Sierota i Morderca.* — Zakończy widowisko Komedyo-Opera w 1 akcie, pod nazwiskiem: *Gdzie się z komina kurzy,* czyli *Żartok bez pieniędzy.*

DONIESIENIA.

Z mocy polecenia Trybunału Iwszey Instancyi, Wol: Miasta Krakowa i iego Okręgu d. 29 Kwietnia 1823 r. do L. 1378 wydanego, sprzedane zostaną przez publiczną licytacyą w dniu 16 Czerwca r. b. o godzinie 9 ranney w kamienicy przy ulicy Grodzkiey pod L. 228/9 sytuowaney, ruchomości po niegdy Filipie Chrastiańskim pozostałe, iako to: suknie, bielizna, pościel, obuwie i inne sprzęty. — Chęć kupna maiący w mieyscu dnia i godzinie wyż wymienionych stawić się zechcą. — W Krakowie d. 10 Czerwca 1823 r. *A. Matakiewicz*, Notaryusz.

W dniu 17 Czerwca r. b. o godzinie 3 po południu w Krakowie na Kleparzu w Domu pod L. 86 odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey Licytacya zatradowanych ruchomości iako to: Sprzętow domowych, Zegarów, Cyny, &c.

W dniu zaś 24 Czerwca r. b. o godzinie 9tey rano w Sukiennicach odbędzie się sprzedarz roznych mebli iako to: Komod, biór, stołków, &c. — W Krakowie d. 13 Czerwca 1823 r. *H. Salomoński*, Kom: Sąd:

W dniu 24 Czerwca r. b. 1823 o godzinie 2 po południu i w dni następne na Kazimierzu przy Krakowie w Domu pod L. 103 i 4 na pierwszym piętrze sprzedane zostaną w drodze Exekucyi różne ruchomości, iako to: Komody, Kanapy, Krzesła, Stoły, Stołki, Lustra. Żerandale. Zegary scienne i stołowe, filiżanki, Szkło i t. d. tudzież Srebra które na widok publiczny przez dni trzy poprzedzaiące sprzedarz to iest 21 22 i 23 Czerwca r. b. wystawionemi będą w mieyscu od bydź się maiącey sprzedarzy. — Życzący sobie nabycia w gotowe pieniądze zaopatrzyć się winni. — W Krakowie d. 14 Czerwca 1823 r.

Jacek Kawecki K. S.

Dobra Skrzyszowice z przyległościami w Obwodzie Miechowskim leżące, dziedziczne JW. Hrabi Sen: Kasz: Małachowskiego, są do wypuszczenia w dzierżawę od Sgo Jana r. 1823. Ktoby sobie zyczył o też w układy weyść, ma się zgłosić przed upłynieniem naznaczonego terminu do Konskich.

Bon: Dunin Wąsowicz Kom: Peln:

W kamienicy pod L. 495 znayduią się na składzie Wina Węgierskie stare, w naylepszych gatunkach; życzący sobie nabycia rzeczonych Win, za zgłoszeniem się do posiadacza tychże, za cenę pomierną co do gatunku wartości Win wyrównywaiącą, w Beczkach lub Antałkach, podług żądania zakupić może. — O czem Publiszność uwiadomia się.